

RÅDETS DIREKTIV 2004/80/EG

av den 29 april 2004

om ersättning till brottsoffer

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 308 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Ett av Europeiska gemenskapens mål är att, medlemsstaterna emellan, undanröja hinder för den fria rörligheten för personer och tjänster.
- (2) Domstolen fastslog i Cowan-målet ⁽⁴⁾ att, när gemenskapslagstiftningen garanterar fysiska personer friheten att bege sig till en annan medlemsstat skall dessa personers integritet skyddas i ifrågavarande medlemsstat, på samma sätt som när det gäller landets egna medborgare och personer som är bosatta där, vilket är en naturlig följd av rätten till fri rörlighet. Åtgärder för att underlätta ersättning till brottsoffer bör utgöra ett led i förverkligandet av detta mål.
- (3) Vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 begärde Europeiska rådet att miniminormer för skydd av brottsoffer utarbetas, särskilt för offrens tillgång till rättvisa och rätt till skadestånd, inbegripet juridiska kostnader.
- (4) Europeiska rådet i Bryssel, som sammanträdde den 25 och 26 mars 2004, begärde, i uttalandet om bekämpande av terrorism, att detta direktiv antas före den 1 maj 2004.
- (5) Rådet antog den 15 mars 2001 rambeslut 2001/220/RIF om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ⁽⁵⁾. Rambeslutet, som grundas på avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen, gör det möjligt för brottsoffer att yrka ersättning från gärningsmannen under det straffrättsliga förfarandet.

- (6) Brottsoffer i Europeiska unionen bör ha rätt till rättvis och lämplig ersättning för de skador de har lidit, oavsett var i Europeiska gemenskapen brottet begicks.
- (7) I direktivet fastställs ett samarbetsystem för att underlätta möjligheten att få ersättning till brottsoffer i gränsöverskridande fall, vilket bör fungera på grundval av medlemsstaternas ordningar för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på deras respektive territorier. Därför bör en ersättningsordning finnas i alla medlemsstater.
- (8) Flertalet medlemsstater har redan fastställt sådana ersättningsordningar, några av dem för att uppfylla sina skyldigheter enligt Europeiska konventionen av den 24 november 1983 om ersättning åt offer för våldsbrott.
- (9) Eftersom åtgärderna i detta direktiv är nödvändiga för att uppnå gemenskapens mål och fördraget inte ger några andra befogenheter än dem i artikel 308 för antagandet av detta direktiv, bör denna artikel i fördraget tillämpas.
- (10) Det kan vara svårt för brottsoffer att få ersättning från gärningsmannen därför att denne ofta saknar tillgångar för att fullgöra en dom om skadestånd eller därför att denne inte kan identifieras eller lagföras.
- (11) Ett system för samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter bör införas för att göra det lättare för brottsoffret att få ersättning i fall där brottet begicks i en annan medlemsstat än den där brottsoffret är bosatt.
- (12) Systemet skall garantera att brottsoffer alltid kan vända sig till en myndighet i den medlemsstat där de är bosatta och bör lösa de praktiska och språkliga problem som kan uppstå i gränsöverskridande fall.
- (13) I systemet bör de bestämmelser ingå som är nödvändiga för att brottsoffer skall kunna få den information de behöver för att ansöka om ersättning och för att myndigheterna skall kunna samarbeta effektivt.
- (14) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och bekräftar de principer som erkänns såsom allmänna gemenskapsrättsliga principer, bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁽¹⁾ EUT C 45 E, 25.2.2003, s. 69.

⁽²⁾ Yttrandet avgivet den 23 oktober 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EUT C 95, 23.4.2004, s. 40.

⁽⁴⁾ Mål 186/87, Rec. 1989, s. 195.

⁽⁵⁾ EGT L 82, 22.3.2001, s. 1.

- (15) Eftersom målet för ersättning till brottsoffer inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av de gränsöverskridande inslagen och de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.
- (16) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv skall antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

MÖJLIGHET ATT FÅ ERSÄTTNING I GRÄNSÖVERSKRIDANDE FALL

Artikel 1

Rätt att lämna in en ansökan i den medlemsstat där sökanden är bosatt

Medlemsstaterna skall ombesörja att, då ett uppsåtligt våldsbrott har begåtts i en annan medlemsstat än den medlemsstat där sökanden av ersättning har sin vanliga vistelseort, sökanden skall ha rätt att lämna in ansökan till en myndighet eller ett annat organ i den sistnämnda medlemsstaten.

Artikel 2

Ansvar för att betala ersättning

Ersättningen skall betalas av den behöriga myndigheten i den medlemsstat på vars territorium brottet begicks.

Artikel 3

Ansvariga myndigheter och administrativa förfaranden

1. Medlemsstaterna skall inrätta eller utse en eller flera myndigheter eller andra organ (nedan kallade "biståndsmyndighet eller -myndigheter") som är ansvariga för att tillämpa artikel 1.
2. Medlemsstaterna skall inrätta eller utse en eller flera myndigheter eller andra organ (nedan kallade "beslutsmyndighet eller -myndigheter") som skall vara ansvariga för att besluta i fråga om ansökningar om ersättning.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

3. Medlemsstaterna skall sträva efter att så långt som möjligt minska de administrativa formaliteter som krävs av den som söker ersättning.

Artikel 4

Information till potentiella sökande

Medlemsstaterna skall se till att den som vill ansöka om ersättning får tillgång till grundläggande information, på de sätt som medlemsstaterna anser lämpliga, om möjligheterna att ansöka om ersättning.

Artikel 5

Bistånd till sökanden

1. Biståndsmyndigheten skall lämna sökanden den information som avses i artikel 4 och de ansökningsblanketter som krävs, på grundval av den handbok som skall utarbetas i enlighet med artikel 13.2.
2. Biståndsmyndigheten skall på sökandens begäran ge honom eller henne allmän vägledning och information om hur ansökan skall fyllas i och vilka handlingar till styrkande av ansökan som kan krävas.
3. Biståndsmyndigheten skall inte göra någon bedömning av ansökan.

Artikel 6

Översändande av ansökningar

1. Biståndsmyndigheten skall så snart som möjligt översända ansökan och eventuella handlingar till styrkande av den till beslutsmyndigheten.
2. Biståndsmyndigheten skall översända ansökan med hjälp av den standardblankett som nämns i artikel 14.
3. Språket i ansökan och eventuella handlingar till styrkande av ansökan skall fastställas i enlighet med artikel 11.1.

Artikel 7

Mottagande av ansökningar

Vid mottagandet av en ansökan som har översänts i enlighet med artikel 6 skall beslutsmyndigheten så snart som möjligt skicka följande information till biståndsmyndigheten och till sökanden:

- a) Namnet på den kontaktperson eller den avdelning som ansvarar för ärendets handläggning.
- b) Ett mottagningsbevis för ansökan.
- c) Om möjligt en uppskattning av hur lång tid det kommer att ta innan ett beslut fattas om ansökan.

*Artikel 8***Anmodan om ytterligare information**

Biståndsmyndigheten skall vid behov ge sökanden allmän vägledning när det gäller att tillmötesgå anmodanden från beslutsmyndigheten om ytterligare information.

Den skall på sökandens begäran därefter så snart som möjligt översända informationen direkt till beslutsmyndigheten, i förekommande fall tillsammans med en förteckning över översända handlingar till styrkande av ansökan.

*Artikel 9***Förhör med sökanden**

1. Om beslutsmyndigheten beslutar att, i enlighet med lagen i beslutsmyndighetens medlemsstat, höra sökanden eller någon annan person såsom vittne eller expert kan den kontakta biståndsmyndigheten för att se till att

- a) personen/personerna hörs direkt av beslutsmyndigheten, i enlighet med lagen i beslutsmyndighetens medlemsstat, främst genom telefon- eller videokonferens, eller att
- b) personen/personerna, i enlighet med lagen i biståndsmyndighetens medlemsstat, hörs av biståndsmyndigheten som sedan skall översända en förhörssrapport till beslutsmyndigheten.

2. Det direkta hörandet i enlighet med punkt 1 a får endast äga rum i samarbete med biståndsmyndigheten och på frivillig grund utan möjlighet för den beslutande biståndsmyndigheten att införa tvångsåtgärder.

*Artikel 10***Underrättelse om beslutet**

Beslutsmyndigheten skall skicka beslutet om ansökan om ersättning med hjälp av den standardblankett som nämns i artikel 14 till sökanden och biståndsmyndigheten så snart som möjligt, i enlighet med nationell lagstiftning, efter det att beslutet har fattats.

*Artikel 11***Övriga bestämmelser**

1. Information som översänds mellan myndigheterna enligt artiklarna 6–10 skall lämnas på

- a) det officiella språk eller ett av språken i den medlemsstat där den myndighet till vilken informationen sänds är belägen och som är ett av gemenskapsinstitutionernas språk, eller
- b) ett annat av gemenskapsinstitutionernas språk som den medlemsstaten har angivit att den kan godta,

med undantag för

i) den fullständiga texten till beslutsmyndighetens beslut, där lagen i beslutsmyndighetens medlemsstat gäller för språkanvändningen, och

ii) förhörssrapporter i enlighet med artikel 9.1. b, där biståndsmyndigheten skall utfärda föreskrifter om språkanvändningen med förbehåll för kravet att det är ett av gemenskapsinstitutionernas språk.

2. Arbete som biståndsmyndigheten utför i enlighet med artiklarna 1–10 skall inte ge upphov till något krav på att sökanden eller beslutsmyndigheten skall gottgöra den för avgifter eller kostnader.

3. För ansökningsblanketter och andra handlingar som översänds i enlighet med artiklarna 6–10 skall det inte krävas något bestyrkande eller någon liknande formalitet.

KAPITEL II

NATIONELLA ERSÄTTNINGSORDNINGAR*Artikel 12*

1. De regler om möjlighet att få ersättning i gränsöverskridande fall som fastställs i detta direktiv skall fungera på grundval av medlemsstaternas ordningar för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på deras respektive territorier.

2. Alla medlemsstater skall säkerställa att det i deras nationella regler föreskrivs en ordning för ersättning till offer för uppsåtliga våldsbrott som begås på deras respektive territorier, som garanterar rättvis och lämplig brottsofferersättning.

KAPITEL III

GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER*Artikel 13***Information till kommissionen och utarbetande av en handbok**

1. Medlemsstaterna skall senast den 1 juli 2005 sända kommissionen

a) en förteckning över myndigheter som har inrättats eller utsetts i enlighet med artikel 3.1. och 3.2. och, i förekommande fall, information om den särskilda och territoriella behörigheten för dessa myndigheter,

b) de språk som avses i artikel 11.1. a som myndigheterna kan godta för tillämpningen av artiklarna 6–10 och de officiella språken, förutom sitt eget, som den kan godta för överförande av ansökningar i enlighet med artikel 11.1. b,

- c) den information som har utarbetats i enlighet med artikel 4,
d) ansökningsblanketterna för ersättning.

Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om eventuella ändringar av denna information.

2. Kommissionen skall, i samarbete med medlemsstaterna utarbeta och på Internet offentliggöra en handbok som innehåller den information som medlemsstaterna har lämnat i enlighet med punkt 1. Kommissionen skall ansvara för att handboken översätts.

Artikel 14

Standardblankett för översändande av ansökningar och beslut

Standardblanketter skall senast den 31 oktober 2005 utformas för översändandet av ansökningar och beslut i enlighet med förfarandet i artikel 15.2

Artikel 15

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas.
3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 16

Centrala kontaktpunkter

Medlemsstaterna skall utse en central kontaktpunkt som skall

- a) bistå vid genomförandet av artikel 13.2,
- b) främja nära samarbete och informationsutbyte mellan biståndsmyndigheter och beslutsmyndigheter i medlemsstaterna, och
- c) bistå och söka lösa eventuella problem vid tillämpningen av artiklarna 1–10.

Kontaktpunkterna skall sammanträda regelbundet.

Artikel 17

Förmånligare bestämmelser

Under förutsättning att bestämmelserna är förenliga med detta direktiv, skall direktivet inte hindra medlemsstaterna från att

- a) införa eller behålla förmånligare bestämmelser för brottsoffer eller andra personer som påverkas av ett brott,
- b) införa eller behålla bestämmelser om ersättning till offer för brott som har begåtts utanför deras territorium eller till

andra personer som påverkas av sådana brott, på de villkor som medlemsstaterna själva föreskriver i detta avseende.

Artikel 18

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast 1 januari 2006, med undantag av artikel 12.2, där datum för efterlevnad skall vara den 1 juli 2005. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att de bestämmelser, som behövs för att följa detta direktiv, endast skall gälla för sökande vars skador har vållats av brott som begåtts efter den 30 juni 2005.

3. När en medlemsstat antar dessa åtgärder skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Sätten på vilka hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv fastställa.

4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 19

Översyn

Senast den 1 januari 2009 skall kommissionen för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av detta direktiv.

Artikel 20

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 21

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 29 april 2004.

På rådets vägnar

M. McDOWELL

Ordförande